Ч. 80 (13.319). Львів, пятниця 31. березня 1933. Posztuwą opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Кінець австрійського парляментаризму?

(Від нашого кореспондента).

Відень, 26. березня 1933.

Нема сумніву, що останні події в Німеччині мають свої сильні впливи і на відносини у сусідній Австрії. Перемога гітлеризму, розігнання старого райхстаґу та створення нового псевдопарляментаризму без всякої вже подібности до якоїсь демократичної інституції — це найшло немалий відгук і в рядах німецького населення Австрії.

Перші, що скористали з перевороту в Німеччині, були національні соціялісти в Австрії. Доплив до них приняв в останніх часах такі розміри, що передше ніхто цього не сподівався. Не тільки всі з засади невдоволені елементи збіднілого громадянства, але й широкі лави тих кол урядовців і підприємців, що передтим стояли переважно у таборі т. зв. „великонімців“ чи ліберальних громадянських партій, відкрили тепер свої симпатії для соціялізму гітлерівського кольору. Не диво, що навіть ті кола робітництва, особливо у Стирії, що не належали до соц. демократичної чи комуністичної партії, а до т. зв. „незалежного ґварецтва“ чи пак до гаймверів, перейшли тепер у більшому числі до модерніших покищо національних соціялістів. Очевидно — не можна забувати і про численних перебіжчиків з комуністичного табору. Таким чином австрійські гакенкрайцлери, хоч досі не заступлені в парляменті, чимраз гостріше домагаються димісії теперішнього християнсько-суспільно-ляндбундівсько-гаймверівського уряду і чимраз частіше виступають при помочі гучних демонстрацій і крикливих плякатів на вулицях Відня.

Та ще й інший наслідок для Австрії мав німецький приклад — це рецепта правління за помічю т. зв. „розпорядків з конечности“ („Нотферорднунг“). Цим способом давав собі раду вже й колишній німецький уряд Брінінґа, як — розуміється — також уряд Папена і Гітлера. А австрійський уряд, що, як відомо, спирається в парляменті тільки на мінімальну більшість одного голосу, а в Союзній Раді („Бундесраті“) є навіть у меншости, намагався помогти собі подібним способом. Щасливо прийшло йому на допомогу те, що через дуже неважну справу зріклись свого становища всі три президенти національної ради рівночасно, так, що не лишилося раптом нікого, хто мав би право скликати загальні збори парляменту. Уряд Дольфуса, використовуючи нагоду, відкопав старий „воєнно-господарський закон уповноваження“ з 1917 р. і почав господарити без парляменту. Спроба опозиції вести засідання парляменту без участи урядових партій лишилася без успіху. Покищо залежить виключно від волі президента австрійської республики Мікляса, коли Австрія може вернутися до парляментарного режіму. Вигляди на це невеликі.

Сучасні відносини в Австрії як рідко коли критичні. Скликати парлямент, розписати нові вибори означало би ввести політичний хаос. Ніодна з міродатних груп, ні християнсько-суспільники, ні соціялісти, ні гакенкрайцлери не дістали би абсолютної більшости. При теперішніх загострених відносинах ніяка коаліція неможлива. Отже лишається тільки одно: правити диктаторійно. Цей вихід найшов досі при владі уряд Дольфуса тим охотніше, бо іншої дороги, щоби втриматись справді не було. Щоби зміцнити свою позицію покликав кабінет Дольфуса вже резервістів австрійської армії під зброю, зорганізував поготівля вірних частин гаймверів, розвязав деякі частини соціялістичного шуцбунду і т. д. Бракує тільки, щоби ця диктатура завершилася явним „пучом“ гаймверів, який, як кажуть, лежав би і в інтересах французької політики, що бачила би в цьому запоруку проти злуки Австрії з Німеччиною.

Такої можливости найбільше боїться Франція і тому намагається всіми силами не допускати національних соціялістів до влади в Австрії. До збройного пучу австрійські гакенкрайцлери за слабі, але поміч їх сильних партійників з Німеччини могла би здійснити і цю можливість.

Зате збройного виступу соціяльних демократів нині вже ніхто в Австрії не жде. Хоча їхні орґанізації не дуже то ослабли, і позиція червоних особливо у Відні і надалі міцна. Але загрозу ґенерального страйку гаймверівського або гакенкрайцлерівського перевороту покищо ніхто вже не брав поважно.

Політична атмосфера в Австрії має чимало експльозивного матеріялу. Населення жде з дня на день чогось надзвичайного і забуває при тім помалу про найяскравіший символ демократії — парлямент. Чи не ознака це кінця доби парляментаризму в Австрії?

Віденець.

В обіймах Совітів.

(Кореспонденція з Варшави).

Риґа і пакт неаґресії. — Конюнктуральна умова, акт демонстрації чи підстава будуччини держави? — Під знаком поденервування. — Кокетування російською мовою, оборона німецьких комуністів, ПАТ і „Ізвестія“. — Чим це може скінчитися?!

Варшава, 28. березня 1933.

Польща і Росія — це тема для історичних, історіософічних і політичних міркувань, що можуть виповнити величезні книги. У нинішніх наших увагах про польсько-російські (совітські) відносини не будемо завертати навіть на 12 літ назад та не станемо вдаватись в аналізу риського миру з погляду державницьких польських концесій. Пригадаємо лише, що коли риський мир повстав під суґестією русофільських ендеків та „засадничо пацифістичних“ пепесів, то навіть серед самих ендеків не було тоді віри в трівкість мира з більшовицькою Росією: неодин із ендеків вірив тоді у побіду Вранґеля, а мир у Ризі мав служити для них лише помостом до згоди з реакційною Росією. Тим менше були тим миром захоплені польські військові кола, серед яких довго ще жило свідоме чи підсвідоме переконання, що екзистенція Польщі є завжди загрожена, поки Росія не є розбита, зведена до своїх етноґрафічних границь та відділена від Польщі вінком національних держав. Щож до широкого польського громадянства, то в 1921 році воно й не думало про союз з Росією. Є фактом, що воно раділо риським миром як кінцем війни, якої тоді всі рядові польські громадяни мали досить, не забувши навіть після побіди над Вислою і Вкрою про стежі Буденного на праському передмістю Варшави.

Хоча пакт неаґресії і вяжеться найтісніше з риським миром, а проте його підписували теж під натиском моменту. Він був демонстрацією проти щораз тісніших франко-німецьких взаємин з одного боку та проти скріпленої німецької ревізіоністичної кампанії з другого. Він був врешті асекурацією „на всякий випадок“, був спробою забезпечити себе зі сходу на випадок конфлікту на заході, а в цілості був протинімецькою диверсією франко-польської дипльоматії. І коли ми залишимо на боці значіння Риґи та пакту неаґресії Польщі зі СРСР для нас, українців, коли не будемо встрявати в аналізу етичної сторінки риського мира (одностороннє зірвання нещасного варшавського договору) та розглядати його як акту найяскравішого заперечення вільсонівського гасла самовизначення народів, — то обективно можемо зрозуміти вище згадані тимчасові, конюнктуральні і тактичні мотиви риського мира і пакту неаґресії (очевидно з погляду інтересів Польщі). Однак те, що нині діється у Варшаві, кидає зовсім інше світло на ті дві польсько-совітські умови. Виходить, що вони стали дороговказом якоїсь нової „історичної місії“ Польщі: петрифікації версайського „статус кво“ при помочі тісного польсько-совітського союзу, та що вони взагалі визначили залежність Польщі навіть не від союзу з Францією і Польщею, а від союзу з СРСР... І тут кінчається уже здоровий глузд та починається серія загадок.

Вони зрозумілі тільки тоді, коли вважати їх проявами і наслідком надмірного поденервування, яке завжди каже робити речі, яких не можна би діяти при зберіганню рівноваги духа та незапамороченої ширшої перспективи. Ось кілька квіток, характеризуючих нинішне відношення Польщі до Совітів.

Тон польської преси змінився наче під чародійною палочкою. Не найдете нині у польській пресі не то ніяких протибільшовицьких статтей, але й найменших хронікарських звісток із совітського життя, неприємних для більшовиків. Не чуємо про економічну розруху в С. Р. С. Р., про тамошній голод, про терор, про внутрішньо-комуністичні тертя. Ніякої теж полеміки з сов. пресою, ніякого „ображування“ російсько-комуністичних почувань. Замісць того „Кур'єр Поранни“ друкує „обективно-інформаційні статті“, реклямуючі совітські „здобутки“. „Ку-

Wyciąg z protokolu wspólnego. Sąd okręgowy we Lwowie Wydział VI. karny w składzie: S. okr. W. Medyński, jako przewodniczący. Sędziowie okr. M. Młynarski i Dr. J. Locker jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 69 czasopisma „Diło“ z daty Lwów 20. marca 1933 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 108/33 na posiedzeniu niejawnem w dniu 24 marca 1933 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręg. we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 18. marca 1933 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Diło“ Nr. 69 z daty Lwów dnia 20. marca 1933 r. zawierającego w artykulach 1) pt. „Importowani“ a) od słów „czy może“ do „ci masy“, b) od „a de“ do „cywilizacji“, c) od „u perszomu“ do „sami masy“; 2) pt. „Howory do hory“ a) od „i szczo piśla“ do „tomu 10 lit“, b) od „ne znajemo“ do „mowczyt“; 3) pt. „Nowynky“ ust. „Pochoron“ słowo „sered“ i 2 następne — znamiona ad ustęp 1), 2) występku z ort. 127 i 170 kk., ad ustęp 3) występku z art. 170 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu ad 1), 2) przez imputowanie władzom przeprowadzenia rzekomo w sposób nieprawidłowy wyborów do Sejmu i Senatu, oraz przez tendencyjne naświetlenie stosunków polsko ukraińskich, dopuścić się publicznej zniewagi władz a zarazem zaniepokoić opinję publiczną, ad 3) przez użycie podanego określenia podsunąć opinji publicznej przypuszczenie o nienormalnych stosunkach panujących w więziennictwie a tem samem wywołać u niej niepokój. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: W. Medyński wr. Protokulant: Turkiewicz wr. Za zgodność: Lipanowicz starszy sekretarz.

рер Поранни" під головною редакцією того самого п. Войтіха Стпічинського, який у „Глосі Правди" був чоловим польським ідеольогом і пропагатором потреби розбиття Росії, як „conditio sine qua non" державної екзистенції Польщі... Щезла з польської преси вся термінольогія, образлива чи неприємна для Москви. Зате ПАТ, офіціяльна польська агенція, займається передруками з „Ізвестій", офіціяльного московського органу. Офіціяльна польська агенція засипує польську пресу цитатами з більшовицької преси, на доказ солідарности польсько-совітських інтересів... супроти Німеччини! Головний референт буджету і головний редактор центр. органу ББ „Газети Польскої", п. Медзінський, підкреслює потребу науки російської мови у польських середніх школах. Газетні економісти раптом захопилися торгівлею з СРСР, і то саме в моменті найбільшого валютового виснаження більшовиків. Навіть виставка сов. малярів у Варшаві є для запаморочених — даруй Господи — публіцистів „доказом" польсько-совітської „культурної співпраці". А мабуть ніяка преса на світі так не обурюється на переслідування комуністів у Німеччині, як польська. Читач польської преси мимохіть дістає враження, що краще було би, колиб у Німеччині замісць Гітлера побідили комуністи. Забуває тільки він — і польські редактори — одну маленьку дрібничку: як виглядала би Польща з комуністичною Росією на сході та комуністичною Німеччиною на заході?!

Коли наші польські сусіди поденервовані побідою експанзивного й ексклюзивного німецького націоналістичного руху, то можуть забувати, що не конче вся робота розсіяних по всіх польських часописних редакціях жидівських журналістів, озлоблених через расову солідарність зі своїми земляками, переслідуваними Гітлером, що не конче та робота мусить покриватися з інтересами польської державної рації. Те саме поденервування каже забувати польській політичній думці, що й „революційно-клясова солідарність" польських соціялістів із II. Інтернаціоналу з російськими комуністами з III. Інтернаціоналу ставить Польщу у якесь куріозне становище оборонця бастіону комуністичної революції перед „контрреволюцією" західної Европи. Все те можна самому забути. А проте глядач збоку має справді дивоглядне видовище.

Ясна річ, що ми далекі від того, щоби полемізувати з теперішнім розумінням польських політиків і публіцистів польської державної рації — і це абсолютно не наше завдання. Однак кожний для власної орієнтації хоче пізнати суть орієнтації чужої: у нинішньому розвитку польсько-совітських відносин, у тій маскараді приязни — ніякої суті, ніякого здорового сенсу доглупатися ніяк не можна...

Це нішо, що передрукові колишніх коментарів польської преси до німецько-совітських пактів у Рапалльо і Берліні напевне грозила би конфіската. Змінюються часи й відносини, змінюються державні союзи, змінюється пресова політика. Однак важко уявити собі Польщу в ролі приятеля сусіда, якого екзистенція побудована на успіху світової комуністичної революції. Не можна зрозуміти шляхів польської закордонної політики, яка в моменті творення великого протисовітського фронту західних держав змінює все реклямоване дотеперішнє ідеольогічне заложення польської державної екзистенції і надає їй характер оборонця сходу перед заходом. Не легко теж зрозуміти змисл тої пресової політики, яка позбавляє боротьбу з внутрішнім польським комунізмом найважнішої зброї, якою є систематична інформація про страхіття на терені СРСР. Чи в моменті економічної розрухи й безробіття вистарчать механічні поліційні засоби для нищення комунізму в Польщі, коли не стане тої єдиної моральної зброї?!

Все це питання, які силоміць тиснуться на уста при обсервації нинішніх варшавських настроїв і варшавської пресової політики. Коли під суґестією тих настроїв краківський „Курерок" починає пропаґувати „бльок славянських держав з Совітською Росією на чолі" (sic!), то стороння людина з дива не може вийти, до чого можна докотитися під впливом розхитаних нервів.

І. Кедрин.

Подвійне свято білорусів.

Представники Української Парляментарної Репрезентації та української преси у Вильні.

Дня 25. березня 1918 року Рада Білоруської Народньої Республики, як еманація Всебілоруського Конґресу, проголосила в Минську державницьку самостійність білорусів. Цей акт закінчив попередні два етапи білоруського національно-політичного руху, який спершу пропаґував федеративний звязок з Польщею і потім — з Росією. Втримати Білоруську Народню Республику білорусам не вдалося так само, як українці не змогли втримати свою національну державу і доля білоруських земель — як і українських — була на довгі роки вирішена у Ризі. Однак дату 25. III. 1918 білоруси слушно вважають переломовою датою своєї новітньої історії і національно-політичним дороговказом. З тією датою вяжеться у білорусів дата 1863 року: тоді, підчас польського і білоруського протиросійського повстання, білоруський революціонер Кастусь Каліноускі почав видавати свою підпольну ґазетку „Мужицкая Праудa", яка була першим білоруським часописом.

У минулу суботу 25. березня ц. р. Ювилейний Комітет білоруського громадянства у Вильні уладив спільне свято на честь обох тих роковин: народин білоруської преси і народин білоруської політичної незалежности.

В 10 год. ранку б. посол о. Адам Станкевіч відправив Службу Божу у костелі св. Миколая. Преґарну патріотичну проповідь виголосив о. Решець (висококультурний білоруський діяч, що — на жаль — коротає вік на маленькій парохії у далекому глухому селі). В 11.30 в пол. мало відбутися богослуження у православнім соборі (на т. зв. Заріччю), однак вірні в останній хвилині, коли вже прийшли до церкви, почули, що „священик захворів". Нема сумніву, що це черговий подвиг виленського православного владики, арх. Теодосія, який рішив, видно, зробити прикрість православним білорусам навіть при такій найбільше невідповідній нагоді. Богослуження відбулося лише у т. зв. ґімназіяльній білоруській церковці (чи радше каплиці).

Вечором відбулася (у вел. салі литовської ґімназії) святочна Академія. Проводив Академією сеніор білоруських діячів п. Сергій Павлович, а за президіяльним столом засів цілий ряд найчільніших білоруських громадян, керманичів нинішнього культурного й політичного життя білорусів у Польщі. Позаду президіяльного стола, на стіні, пишався великий — на весь зріст — портрет Костя Каліноуского. Після короткого вступного слова голова Академії, студ. Сергій Сорока виголосив реферат п. н.: „Незалежність Білорусі як ідеал — завдатком незалежности фактичної". Реферат був пронизаний палким молодечим ентузіязмом та глибоким, ідеалізмом. Зате поважний історично-науковий характер мав черговий реферат о. Адама Станкевіча на тему: „Кость Каліноуский, „Мужицька Правда" та ідея незалежности Білорусі". Прелеґент розгорнув цікаву картину революційного руху 1863 року, подав життєпис Каліноуского і

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 31. БЕРЕЗНЯ 1933.

РІХАРД КАЦ. 2)

Припинені людоїди.

(Докінчення).

У тім напрямку розвивалися досі події: в 1855 р. хотів англійський уряд стягнути від вожда канібалів на Фіджі Какобав претенсію 5.000 долярів, яку той вожд оспорював (йшло про відшкодування за кількох зїджених місіонарів). Це була перша правдива зустріч фіджійців із західною культурою. Какобав зміркував, що він не дорівнює американцям ні методами ні своєю мачуґою, ні відомими деревляними вилками і піддався під англійську опіку. Але до 1890 р. англійці не дуже тими островами турбувалися. Зате потім зацікавилися ними аж занадто, підняли Фіджійські острови до гідности коронної кольонії і прислали кілька воєнних кораблів. Тепер почалося скорочування канібальського спису страв. В урожайні роки їли фіджійці лише своїх особистих ворогів і полонених у війні. Колиж був сухий рік і дикі банани не зародили, зїдали вони при нагоді і своїх приятелів. Вожди діставали завжди найкращі кусники і кожне виповідження війни сусідньому селу мало звичайно тільки ласунські мотиви. Гол. завданням було наловити як найбільше жінок. Жінки не були ще тоді емансиповані; їм не вільно було їсти людського мяса, але їх самих їли залюбки, і жіноче мясо цінилося так високо, що сокині вожди посилали собі з нього подарунки на доказ приязни.

Як я вже сказав, увійшли англійці. Наперед до Суви. Мені показували місце, де суванці останній раз споживали „бокулю". Гостину заставив якийсь шотляндський місіонар. Залишилися по нім лише чоботи.

То було перед 45 роками. У глибині островів поїдали вони себе взаємно ще довший час дальше. Головний острів Віті-Леву, на якім лежить Сува, широкий на 150 км., а так далеко не стріляють ніякі воєнні кораблі. Найзавзятіше противився один старий вожд у горах, який нізащо не хотів зріктися смажених сусідів з банановою салатою. „Я старий чоловік — казав він — і не можу зміняти на старість моєї дієти". Якийсь очайдушний місіонар дібрався аж до нього. Але вже не вернувся. Тоді продерся крізь джунґлю відділ англійського війська, зловив вожда і привів до Суви. Тепер уже мусів він змінити свою дієту, бо англійський ґубернатор запроторив його на малий острівець, на якому не було нічого іншого, лише кокосові горіхи і мушлі. Старий пан помер скоро потім на розстрій шлунка...

Коли так примусово завернувся цей останній стовп канібалізму, фіджійці скапітулювали, стали християнами і навчилися таксамо добре співати псальми, як грати футбол. Так, вони грають футбол, між собою, або з англійськими вояками; при грі вони тримаються правил і одиноке, чим вони ріжняться від якоїнебудь німецької футболевої дружини, це те, що грають босо. Не зважаючи на те, бють опуку на половину грища: особливо великим пальцем. Часом замісць в опуку вріже такий грач пальцем у землю. Здається, чути, як хрустять кости. Але такий фіджійський парень усміхнеться задоволено і грає дальше. Він за ніяку ціну не вбрав би футболевих черевиків. Черевики це щось гідного погорди. Штани теж. Його одяг — це „сулю" (біле полотенце на бедра), а решта чорно-бронзова шкіра. На однім мечу, який я бачив, відсвистав суддя (англійський купець) т. зв. „офсайд". Капітан фіджійської дружини запротестував. Суддя був неподатливий. Тоді капітан фіджійської дружини крикнув йому кілька слів і зійшов зі своєю дружиною з грища. — Чи він образив вас? — спитав я суддю. — О, ні — засміявся суддя — він сказав лише „Я тебе зїм!" Але того не треба брати дослівно. Я чув раз, як якийсь баварський грач крикнув був до судді щось такого, що також не треба було брати дослівно.

Також у сиктівку грають горожани Суви, головно сини вождів; тільки до праці не можуть звикнути. Англійська влада в Суві робила у цьому відношенні цікаві досліди. Вона стягнула непокірних фіджійців у один карний відділ і хотіла ужити їх до будівлі доріг. Полоненим тубільцям втиснули джаґани та лопати в руки і повели у джунґлю. „Тут" — сказали їм „будьте чемні і працюйте". Фіджійські парні усміхнулися сумно, посідали у сонці і не робили нічого. „Ну що, будете працювати?" — спитав їх наставник. „Ти можеш нас поубивати" — почув він у відповідь — „ти можеш нас також заморити голодом. Нічого більше. Але працювати ми не будемо. Працювати — ні! Не для чужих! Не хочемо цієї ганьби! Скорше помремо з голоду!" Так вони всі поводяться. Працюють для своєї родини або для свого села, і то працюють лише так довго, як довго це робить їм приємність. Деякі їдуть у пристань і помагають кілька днів при вантаженні кораблів. Ніколи не працюють там довше, як тільки щоби заробити на нову запаску своїй жінці, або срібний параменник для своєї дитини; один шілінґ зі свого зарібку резервують вони завжди на кіно в Суві.

Коли кіно скінчиться, стають ґрупами в алеї, опираючись об манґові дерева, вдихують холодне повітря, що віє від сторони моря понад коралеві рафи і усміхаються зворушливо сумовитим усміхом припинених канібалів.

З нім. переклав

В. СОФРОНІВ.

його трагічну смерть (він згинув на російській каторзі за свою революційну діяльність) і розправився з польськими твердженнями, наче би Каліноуский був поляком.

Потім на чергу прийшли устні привіти. Як перший виступив голова Української Парляментарної Репрезентації **пос. д-р Дмитро Левицький**, якого появу оваційно витали всі присутні. Д-р Д. Левицький склав поклін білоруським героям і мученикам за волю, а перейшовши до нинішніх відносин — із вдоволенням підкреслив факт трьохкратного українсько-білоруського виборчого бльоку та склав запевнення, що українці не покинуть ніколи білорусів у їхніх національних змаганнях. — Потім по черзі промовляли **д-р Ольсейко**, голова Литовського Комітету у Вильні від литовців, б. посол **д-р Виґодський**, сеніор жидівських діячів у Вильні, від жидів, та **проф. Вислоух** в імені поляків, прихильників польсько-білоруської федерації. — В тому місці голова президії Академії повідомив, що присутній представник влади заборонив виголошення дальших привітів тому, що вони не були зголошені, як частина програми Академії. **П. С. Павлович** виголосив від себе коротку промову на закінчення офіціяльної частини Академії; під кінець його промови представник влади відкликав свою попередню заборону і тому до слова прийшли ще всі дальші промовці. Від українців промовляли ще **пос. Вахнюк** від УСРП, **ред. І. Кедрин** від Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка" (про потребу кращої підтримки білоруським громадянством рідної преси, без якої неможливі ніякі успіхи якихнебуть національних змагань), — та представник „Української Студентської Громади" у Вильні. Всі промовці — не-білоруси (українці, литовець, жид і поляк) промовляли своїми рідними мовами.

Другу — багато коротшу — частину Академії виповнили продукції хору Білоруського Студентського Союзу під орудою **гром. Р. Ширми** і три короткі декламації. Хор і декламації робили надзвичайно приємне враження, при чому українські гості мали нагоду перевірювати схожість українських і білоруських мельодійних мотивів.

Після Академії, що скінчилась ок. 11. год. ночі, гурт найчільніших білоруських діячів та запрошені гості перевели ще кілька милих годин на бенкеті, який білоруські господарі скромно назвали „чаєм". З промовців, що проголосили тоасти, слід в першу чергу назвати **посла д-ра Вол. Загайкевича**, який приємно здивував усіх присутніх — білорусів і не-білорусів — знанням білоруської історії та письменства.

Ціле свято залишило у всіх гостей найкраще враження, як безумовний доказ живучости національних змагань білорусів у Польщі. З другого боку слід зазначити, що ціле свято відбувалося поважно без ніяких адмістративних перешкод.

Японія задержує німецькі кольонії.

Як повідомляють із Токію, рада японських міністрів рішила задержати раз на все бувші німецькі кольонії на Тихому Океані. Декрет у тій справі, підписаний японським цісарем, має появитися в найближчому часі. Одночасно урядові кола заперечують, щоби між урядом японським і німецьким були якінебудь переговори в тій справі.

Гітлер і Штрасер погодилися.

БЕРЛІН, 29. III. ПАТ. „Байрішер Курєр" повідомляє, що між Гітлером і Штрасером прийшло до зближення у поглядах. Якщо між передовими провідниками нац.-соціялістичної партії прийде до оконечного порозуміння, то Штрассер буде іменований державним комісарем до поборювання безробіття і комісарем робітничих професійних союзів.

Заборона ритуального убою.

БЕРЛІН, 29. III. ПАТ. Преса повідомляє, що уряд виладжує нові приписи про убій худоби на цілій території Німеччини. В приписах буде заборона ритуального убою.

—o—

Редукція пенсій в Америці.

ЛЬОНДОН, 29. III. ПАТ. През. Рузвельт видав розпорядок про редукцію пенсій всім державним урядовцям і військовим на 15 прц. від 1. квітня ц. р. Редукція пенсій має заощадити державному скарбові 125 мілїонів долярів. Рузвельт покликався при тому на факт, що кошти удержання в Америці в порівнанні з 1928 р. зменшилися на 21 прц.

УКРАЇНЦІ, ЧЕХИ І НІМЦІ НА СПОРТОВИХ ЗМАГАННЯХ.

На великому спортовому святі 8. і 9. червня в Молодому Болеславі (Чехословаччина) виступлять крім чеських руханкових товариств також німецькі спортовці й українські „Січи". У святі візьме участь около 5.000 спортовців. Програма богата. Вже тепер роблять приготування до свята і стараються про спеціяльні поїзди.

БЕЗРОБІТНІ ПРИ ЗАЛІСНЮВАННІ.

ВАШИНҐТОН, 29. III. ПАТ. Сенат ухвалив проєкт закона, що уповажнює вербувати 250.000 безробітних, яких ужиє до залїснювання просторів, що лежать облогом.

ТУРЕЦЬКО-РАДЯНСЬКА ПРИЯЗНЬ.

АНҐОРА, 29. III. ПАТ. Турецький міністр закорд. справ і радянський амбасадор підписали вчора протокол, що продовжує на 6 місяців конвенцію із 6. серпня 1928 р. щодо ладнання пограничних конфліктів.

НОВА ЗМОВА У СОВІТАХ.

Риков, Бухарін і Томський під домашнім арештом.

З Москви надійшла сензаційна звістка про виявлення нової великої змови правої опозиції. Досі арештували 150 осіб, здебільша вищих урядовців центральних совітських установ. Риков, Бухарів і Томський находяться під домашнім арештом. Дальші арешти відбуваються у цілому Радянському Союзі, тому, що заговір обіймав теж провінціональні осередки. Змовники плянували усунути від влади теперішніх проводирів включно зі Сталіном, заволодіти урядом і повернути до політики НЕП-у (індивідуальна селянська господарка і свобідна торгівля по містах). Виявлення тої змови совітська влада тримає у найтіснішій тайні.

Змовники були цим разом добре зорґанізовані. Їхню верхівку творив т. зв. „Найвищий Совіт", на якого чолі стояли згадані комуністичні політики т. зв. правого ухилу: Риков (б. голова нар. комісарів, в останньому часі нар. комісар почт і телеґрафів), Бухарін (б. голова III. Інтернаціоналу, професор Комуністичної Академії) і Томський (директор „Ґосіздату"). Усі три на пленарному засіданні компартії у січні ц. р. оголосили заяву льояльности до політики Сталіна. Як видно, це був лише тактичний маневр, який мав на меті приспати чуйність контрольної комісії ДПУ та рятувати себе перед наслідком викритої опозиційної ґрупи комісарів Ейсмонта-Смірнова у перших днях січня. Теперішню змову правого крила комуністів викрили 18. березня ц. р.

Протижидівський бойкот у Німеччині.

Управа націонал-соціялістичної партії в Мінхені оголосила у своїм урядовім орґані програму бойкотової акції проти жидів у відповідь на жидівську закордонну аґітацію. Програма складається з 11 точок, в яких сказано між іншим: В кожній групі та орґанізації твориться негайно бойкотовий комітет задля систематичного переведення бойкоту жидівських склепів і товарів, крім того адвокатів і лікарів жидівського походження. Комітети відповідають за охорону чужинців без огляду на їхню расу та віру. Вони мають контролювати пресу, чи освідомлює якслід громадянство, інакше буде викинена з кожного німецького дому. Відповідна бойкотова пропаґанда заповіджена серед робітництва та селянства. Бойкот має розпочатися з днем 1. квітня ц. р. і буде переводитись аж до відклику, однак спокійно, так, щоби ніодному жидові навіть волос не впав з голови.

БЕРЛІН, 29. III. ПАТ. В тутешніх націонал-соціялістичних колах заявляють, що переведення заповідженої бойкотової кампанії проти жидів покищо відложено. Зачекають, чи заповіджені реванжові розпорядки будуть мати успіх за границею. Бойкотова проклямація вже готова і буде оголошена з ментом, коли ствердиться, що жидівська заграниця не занехає протинімецької кампанії.

Німецьких комуністів не впускають до Совітів.

Цікаво, що німецькі комуністичні діячі, які втекли перед репресіями Гітлера, не найшли прибіжища у комуністичній державі Совітів. Політбюро рос. компартії наказало урядові відмовити права асилю політичним еміґрантам з Німеччини. Лише кількох проводирів німецької комуністичної партії дістали дозвіл на короткий побут у СРСР. Цей факт викликав у рядах нім. комуністів велике здивування і обурення, однак російські комуністи пояснюють поведінку Москви її бажанням примусити німецьких комуністів до активної конспіраційної акції проти режиму Гітлера на терені Німеччини. З другого боку сов. власти, навчені досвідом, бояться, щоби надто богато німецьких комуністів, допущених на терен СРСР, швидко не розчарувалося практичними вислідами комуністичного будівництва та пануючими у Совітах відносинами. У звязку з вимогою сов. властей, щоби німецькі асилянти до означеного терміну прийняли радянське громадянство або виїхали з СРСР — кількох німецьких еміґрантів-комуністів скінчило самогубством.

Католицькі єпископи і гітлерівська влада.

БЕРЛІН, 29. III. ПАТ. Конференція єпископів у Фульді оголосила декларацію, в якій з уваги на авторитативну заяву представників державного уряду про запевнення пошанівку для прав католицької церкви зносить свої постанови супроти ґітлерівців. Одначе декларація застерігається, що це не відкликує осуду з релігійно-морального боку.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Ліквідація штальгельмівської афери.

БЕРЛІН, 29. III. ПАТ. У Бравншвайґу велися вчора конференції в справі ліквідування конфлікту між націонал-соціялістами і місцевим Штальгельмом. Наслідком вечірних нарад з міністром Зельдтом, що є одночасно головним провідником Штальгельму, видано комунікат, який стверджує повну апробату уряду республики для розпорядків, виданих бравншвайґським міністром вн. справ Кляґельсом, заповіджено дисциплінарне доходження проти винуватців, та відкликано розвязання Штальгельму на тереві Бравншвайґу почавши від 1. квітня ц. р.

Вечором випущено з вязниці 1350 арештованих членів Штальгельму ґрупами по 50 осіб. 100 арештованих відставлено до Вольфенґітель.

—o—

XXI. Загальні Збори „Маслосоюзу“.

Дискусія і вибір Надзірної Ради.

Над рефератами управи і звітом Контрольної Комісії розвинулась дискусія, що тривала три години. У дискусії забирали слово: коопер. Вишневецький (Рівне), Шумський (Бодварів), о. Малецький (Рінчиці), Басляднинський (Черче), Беп (Гаї Великі), інж. Каплистий (Жовква), Хархаліс (Яворів), Паливода (Лани), Сілецький (Лютовиска), інж. Павликовський і ін.

По тім давав вияснення дир. *А. Палій*, який порушив всі справи затронуті в дискусії.

По тім 1) принято одноголосно до відома звіт з ревізії переведеної через РСУК і відіслано його до дирекції і Н. Ради до виконання; 2) ухвалено приняти звіт, замкнення рахункові і біляноси за 1932 р. та ухвалено абсолюторію для Н. Ради і дирекції за рік 1932 (один здержався).

З черги рішено, що зобовязання М. С. можуть виносити найвище 2 міліони зол., а для одного члена може М. С. уділити кредит найвище 50 тисяч зол.

З Н. Ради вибули згідно зі статутом Ю. Павликовський, І. Мирон, Ф. Глум та заступник К. Вишневецький.

На пропозицію коол. Матвіяса вибрано одноголосно всіх названих знова на 3-літню каденцію.

На внесок коопер. Матвіяса рішено *одноголосно напятнувати „Нове Село“ і „Українську Думку“ за їх невідповідальні виступи проти молочарської кооперації і Маслосоюзу*, які руйнують творчу роботу цеї ділянки нашого народнього життя.

Поза тим полагоджено ще кілька дрібних справ і покінчено ці ділові збори в год. 8-ій веч.

Загальні Збори Т-ва „Сільський Господар“ у Львові.

Отворення Зборів. — Реферати. — Дискусія. — Ухвалення абсолюторії і пляну праці та бюджету на 1933 рік. — Вибір Головної Ради і Контр. Комісії. — Закінчення.

В середу 29. ц. м. відбулися у Львові в салі „Української Бесіди“ річні Загальні Збори Краєвого Т-ва Господарського „Сільський Господар“. Присутніх на Зборах 65 членів і 13 гостей **та численні** представники преси.

Отворив Збори **сен. Юліян Павликовський,** повідомивши, що саме минає 35 літ від оснування Т-ва. Опісля вибрано президію Зборів, до якої увійшли: **сен. Павликовський, д-р Стахурський, інж. Каплистий, І. Микитюк з Балинець і Кедан з Дідилова.**

В довшій вступній промові кинув предсідник сен. **Павликовський** кілька думок про нинішню кризу і її причини, про теперішній стан годівельної і збіжевої господарки, про висоту цін продуктів сільського господарства і промислових виробів, про дохідність сільських господарств і працю „С. Г.“ для піднесення добробуту українського селянства.

Опісля згадав померших членів: д-ра Григорія Величка, співосновника і довголітнього орґанізатора „С. Г.“ та секретаря Головної Ради; Михайла Ґавдяка, емер. управителя нар. школи, основника філії „С. Г.“ в Сяноці, діловодчика філії „С. Г.“ у Дрогобичі та працьовника філії „С. Г.“ в Косові; Юрка Галжаровського, основника філії „С. Г.“ у Войнилові; о. Юліяна Гарасимовича, довголітнього голову філії „С. Г.“ в Косові; о. Омеляна Гавришо, основника і довголітнього голову філії „С. Г.“ в Бережанах; д-ра Андрія Лунева, довголітнього члена Ради філії „С. Г.“ в Борщеві; о. Осипа Логинського, основника і голову Кружка „С. Г.“ у Струтині Нижнім; Федя Семкова, члена Ради Кружка „С. Г.“ у Смерекові, пов. Жовква; Петра Мисяка, довголітнього голову Кружка „С. Г.“ у Мшані к. Львова. Присутні вшанували їх память повстанням.

З черги Збори вислухали **звідомлення з діяльности Т-ва** за діловий рік, яке зложив **дир. Е. Храпливий, і звідомлення рахункового** включно з проектом бюджету на 1933 рік, яке складав **дир. М. Холевчук.** З тих звідомлень показується, що Т-во працювало у звітовому році незвичайно інтенсивно і поширило значно круг своєї діяльности та своїх агенд. Також під фінансовим оглядом Т-во стануло твердо на ногах і цього року його білянс є по кількох роках вперше активний.

Іменем Контрольної Комісії зложив звідомлення з провірки діяльности, замкнення рахунків і білянсу Т-ва голова тої комісії **дир. Капуста,** що поставив при кінці внесок ухвалити Головній Раді і Дирекції абсолюторію.

В широкій **дискусії,** що почалася після тих звідомлень, забирали слово: пос. Гр. Тершаковець, дир. Храпливий, Павло Ковальський (філія Львів), інж. Мамчин (ф. Золочів), Мирон Луцький (ф. Перемишляни), Хархаліс (ф. Яворів), сен. Кисілевська, Василь Теслюк (ф. Камінка Стр.), інж. Сосяк (ф. Дрогобич), інж. Каплистий (ф. Жовква), інж. Залізняк (ф. Станиславів), Максимів (Запитів к. Львова), інж. Савчук (ф. Бучач). Вичерпуючу відповідь дав усім дискутантам дир. Храпливий.

Після дискусії збори ухвалили **абсолюторію Головній Раді і Дирекції** і вислухали реферату дир. Е. Храпливого на тему пляну праці Т-ва на 1933 р. В дискусії на цю тему промовляли пп.: Луцький Мирон, інж. Баричко і сен. Павликовський, після чого збори заапробували плян праці і бюджет Т-ва на 1933 рік.

Потім збори вибрали одноголосно Головну Раду в такому складі: о. мітрат Тит Войнаровський — голова; члени: селянин Кернога Михайло, господар у Підберізцях, пов. Львів, пос. Луцький Остап (Львів), інж. Мудрак Юліян (Львів), о. Онишкевич Степан (Купновичі Старі), інж. Творидло Микола (Львів), Луцький Мирон (Янчин); заступники: видавець Тиктор Іван (Львів), пос. Чукур Юра (Ковалівка). Контрольна Комісія: дир. Капуста Микола, інж. Скоропада Іван, дир. Мудрик Андрій; заступники: д-р Левицький Володимир (Коломия), інж. Еліяшевський Гнат (Львів).

Після одного запиту, на який відповів голова зборів сен. Павликовський, закінчив він збори короткою промовою. В ній висловив він надію, що думки, які впали на цих зборах, переміняться в діло. Збори тревали від год. 10.30 передпол. до год. 5.40 попол.

ПОСОЛ СРСР У БЕЛЬВЕДЕРІ.

З Варшави повідомляють, що посла СРСР Овсієнка приняли у Бельведері. Тому, що Пілсудський хорий, приняв Овсієнка міністр закордонних справ Бек.

ЗАЧИНЕННЯ СЕСІЇ СОЙМУ ТА СЕНАТУ.

У середу після вичерпання денного порядку засідання сойму премієр Пристор відчитав розпорядок президента Польщі про зачинення звичайної та бюджетової сесії сойму.

Після зачинення сесії сойму прем. Пристор доручив маршалкові сенату Рачкевичеві розпорядок президента Польщі про зачинення бюджетової сесії сенату.

МЕКДОНАЛЬД ІЗОЛЮЄ ПОЛЬЩУ.

„Еко де Парі“ повідомляє, що Мекдональд старається ізолювати Польщу, та що передовиці „Таймс-ів“ про ревізію мирових трактатів диктує Мекдональд.

ПРОТИЖИДІВСЬКИЙ БОЙКОТ.

БЕРЛІН, 29. III. ПАТ. Нині прийшли дальші вістки про почату бойкотову акцію по ріжних містах Німеччини. В Дортмунді пробоєві відділи арештували багато жидів адвокатів і купців. У Верніґероде пробоєвики приказали зачинити жидівські крамниці й арештували багато купців. До великого товарового дому невідомі люди вкинули сльозні бомби та викликали переполох. У Ґетінґені й Емдені вибили вистазові шиби в жидівських крамницях. У Франкурті н. М. арештували 4 жидів адвокатів, м. н. професора університету Зінцгаймера бувш. президента поліції в Франкфурті н. М.

Протижидівські ексцеси.

ВІДЕНЬ, 29. III. ПАТ. У звязку з процесом у справі замаху на товаровий дім Ґернґроса націонал-соціялісти уладили демонстраційний похід. В дільниці Леопольдштадт нападали на прохожих, що подобали на жидів. Одного з них тяжко побили. Арештовано 58 осіб.

—o—

ВІДКИНУЛИ ДОМАГАННЯ ДАНЦІҐСЬКИХ ГІТЛЕРІВЦІВ.

ДАНЦІҐ, 29. III. ПАТ. Після вчорашніх нарад поодиноких фракцій в справі домагання гітлерівців, щоби їм віддали становище президента сенату та сенатора внутрішніх справ, нині рано на міжфракційному засіданні ухвалили відкинути домагання гітлерівців. Про це повідомили президента сенату Ціма та провідника данціґських гітлерівців Ґрайзера. През. Цім спитав телефонічно Ґрайзера, чи з огляду на ухвалу фракції сенату переговори треба вважати зірваними. Ґрайзер відповів: „Самособою, що так“.

—o—

ФРАНЦІЯ СКРІПЛЮЄТЬСЯ НА НІМЕЦЬКОМУ КОРДОНІ.

Франція скріплює залоги на німецькому кордоні. „Фіґаро“ домагається, щоби Франція знову заняла Моґунцію та щоби змобілізувала 100.000 добровольців.

—o—

ЗА 24 ГОДИН — 1000 ВБИТИХ.

Китайський протинаступ.

Льондонські часописи повідомляють, що згідно з военним комунікатом китайського ґенерала Гон-Джінь-Чеяя боротьба за Великий Мур стає щораз завзятішою. Головно біля міста Лєнь-Кав. За останніх 24 годин японці мали понад тисячу вбитих і кілька тисяч ранених. Китайці мали вбитих 12 старшин і 300 вояків. Після завзятих японських наступів китайці перейшли до протинаступу на баґнети та відібрали місто Чі-Лінь-Кав, яке передтим були заняли японці. Відібрали крім того ще більше інших міст і сіл здовж Великого Муру. Згідно з китайськими вістками, японці старалися за всяку ціну занятн шляхи до Пейпіну (себто Пекіну) і Тієн-Ціну, та їх заскочили китайці своїми протинаступами. Японські літаки літають густо в околиці понад Великим Муром. Ріками плавають японські канонірки, що на чердаку мають літаки, які викидають при помочі пращ.

БАНКРОЦТВО МАНУФАКТУРНОЇ ФАБРИКИ.

Суд оголосив банкроцтво Віддаєвської Мануфактури. Переговори з вірителями з причини неуступчивости анґлійців були безуспішні. У фабриці тій працювало 5.000 робітників.

✝ ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

ОСИП ТУРЯНСЬКИЙ,

письменник і вчитель гімназії, д-р фільософії, помер у Львові у 53-ім році життя у Загальному шпиталі для 28-го ц. м. Похорони відбудуться в четвер 30-го ц. м. в 3-ій год. попол. з каплиці анатомії при вул. Пекарській 93 на Личаківський цвинтар.

Покійний уродився в Оглядові 1880 р., гімназію скінчив у Львові, університет у Відні 1907 р., після чого дістав ступінь „д-ра" славістики. Перед вибухом війни був гімназійним учителем у Перемишлі. Війну перебув на фронті, головно на італійськім у дуже важких умовинах, переживаючи весь жах розгромленої армії у відступі серед голоду та холоду. Нема ніякого сумніву, що воєнні переживання відбились дуже сильно на фізичнім і духовім стані О. Турянського, хоча одночасно завдяки ним він дав найкращу річ свого життя повість „Поза межами болю", що була одним із перших творів нашої воєнної літератури з великої війни та досі належить до найкращих, з огляду на силу вислову та зображення психічних станів недобровільного учасника у великій різні народів.

Після війни Турянський якийсь час проживав у Відні, працюючи при ріжних наших видавництвах, яких тоді там було багато і в пресі. Пізніше вернувся до Галичини і став учителювати у гімназіях та семинаріях „Рідної Школи": Дрогобичі, Рогатині, Львові та Яворові, де був директором, востаннє у жіночій семинарії в Товмачі. Крім згаданої повісти видав він іще другу „Дума пралісу" сатиру, в якій розправлявся зі своїми критиками, пізніше комедію „Раби", де теж дав головно вислів своїй особистій вразі до земляків, з якими доводилось йому працювати у різних установах і з якими мусів жити. Ці два останні твори вказували на гіпертрофію вразливого себелюбства людини, що з огляду на занадто своєрідні риси свого характеру не могла наломатись до громадської праці і не могла приборкати свої надто індивідуалістичні нахили. Турянський мав великий запас знання та ерудиції, знав чужі мови та літератури, цікавився такими питаннями, що не мали безпосередньою відношення до його професії. На жаль, його особисте життя не склалось щасливо. Можливе, що приступи мізантропії та меляхолії, які находили на Турянського мали своє джерело у давній недузі ще воєнного походження. Він помер від рака, що розвинувся у нього до таких розмірів, що запізно було навіть переводити операцію.

Всі завдатки знання та таланту, які були в Турянському не розвинулись якслід імовірно наслідком недуги і важких умовин праці. Нахил до ерудиції стояв йому часто на перепоні у літературній праці, в якій він хотів використати ріжні моменти та матеріяли, що не мали з нею нічого спільного. Цим можна пояснити, що його останнім творам бракувало внутрішньої рівноваги і що сміливість їх сюжету не йшла в парі зі засобами, яких він уживав, щоби цей сюжет зробити оригінальним. На галицькому ґрунті Турянський був оригінальною постатю, що часто стояла осторонь і інколи свідомо хотіла стояти поза громадянством, з яким йому так важко було порозумітись. З Турянським відходить від нас ще одна жертва великої війни та її ненормальних відносин, що таким тяжким тягарем лягли на галицьке життя.

НОВИНКИ

— НА УВАГУ НАШИМ ЧИТАЧАМ. **Адміністрація нашого часопису вважає своїм обовязком подати до загального відома, що всякі оповістки про Загальні Збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру, які не виходять від редакції і не мають загальногромадського характеру „Діло" міститиме тільки за оплатою. Цю свою заяву ми приневолені зробити головно тому, що майже щодня зявляються в нашій редакції особи, які вживають ріжних заходів, щоби помістити їм новинки чи статейки, що мають реклямовий характер безплатно, а це стає дуже небажаним прецеденсом для інших.**

— За належання до УВО. Перед судом присяглих в Бережанах відбулася розправа проти Григ. Балука, Василя Балука, Степана Балука, Дмитра Умблята і Нестора Пухаля, селян з Городища Королів, пов. Бібрка, обвинувачених у належанні до УВО та підпалі двірських стирт у Чорному Острові. На основі вердикту присяжних суддів трибунал засудив Гр. Балука, Вас. Балука, Дм. Умблята і Н. Пухаля на кару по 2 роки вязниці, а Степ. Балука на півтора року. Цьогим трьом засудженим вчислено кару на 5 років і їх випущено на волю, останні два відсиджують кару.

— Жиди протестують. По всіх містах Галичини відбуваються жидівські збори, на яких западають резолюції з протестами проти переслідувань жидів у Німеччині. Після подібного віча у Львові жиди спробували уладити демонстраційний похід, підчас якого падали між іншим оклики: „Не дами немцом Поморжа!"

— Персональна „чистка" у ПАТ-і. Перед кількома днями в бюрі Польської Агенції Телеграфічної зявився редактор АТЕ (Агенція Телеграфічна Експрес) п. Обарський і показав персоналові урядову номінацію на державного комісаря ПАТ. Одночасно дотеперішнього директора тієї установи майора Стажинського і політичного редактора Ожеховського вислано на відпустку з тим, що вже не вернуть на свої становища. П. Обарський заповів основну „чистку" в ПАТ і має половину теперішніх службовців заступити іншими силами.

— Бойкот львівського пива. Бойкотова акція львівських броварів тревае дальше. Один професійний союз робітників за другим ухвалює бойкот, переносячи його на цілий край. На мурах Львова розліплено відозви у трьох мовах: польській, українській та жидівській, з зазивом до бойкоту. Крім того пропагується бойкотування взагалі ресторанів, що держать львівське пиво.

— Трамваєвий страйк у Львові. Вчора (в середу) ненадійно застрайкували трамваєвики. Причина страйку: конфлікт наслідком уведення нового реґуляміну праці. Трамваї стали курсувати щойно в 2. год. вполудне.

— Хто виграв на льотерії? 18-того дня тягнення Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 5.000 зол. на ч. 46067, 64880, 76384, 107820; 2.000 зол. на ч. 7677, 8834, 11228, 20262, 21541, 35103, 42131, 43881, 56265, 73447, 89630, 111494, 112340, 115201, 119729, 127251, 144294; 1.000 зол. на ч. 1078, 3436, 8601, 15331, 17412, 17890, 21947, 22950, 29410, 36536, 40144, 41532, 44642, 52079, 53377, 57607, 67282, 70124, 77841, 87028, 90377, 90984, 92992, 94963, 96957, 97111, 101486, 114207, 116831, 118267, 120550, 122326, 126760, 130665, 131046, 133712, 137138, 138366, 138963, 143818, 146026, 146704.

— Арештування комуністів. Поліція у Варшаві перевела 28. ц. м. масові ревізії серед комуністів у звязку з приготуванням до 1. травня й арештувала 30 осіб.

— Фальшівники грошей. У Східниці пов. Дрогобич арештовано Зигм. Дубеля та його сина, що підроблювали у своїй фабриці монети 50 сот., 1- та 2-золотівки, вживаючи спеціяльного металевого стопу й дуже прецизних приладів. Це мабуть спільники грошевих фальшівників, яких у Самборі засуджено на кару 5-літньої вязниці.

— Грабіжники стануть перед наглим судом. Як повідомляє ПАТ, поліція зліквідувала грабіжницьку шайку, що бушувала на терені люблинського і волинського воєвідства. Бандити виконали кілька нападів на реемігрантів з Америки. Арештовано 8 осіб, що стануть перед наглим судом.

— Хоче побачити власними очима. Довший час не хотів радянський уряд дати дозволу Норманові Томасові, голові соціялістичної партії Америки на подорож до Радянщини, але остаточно згодився. Томас хоче поїхати туди на один місяць десь з початком червня разом зі своїм товаришом, д-ром Садовом з Бруклина, що говорить по російськи. Томас каже, що він усе був за признанням радянського уряду Америкою, і ще за часів світової війни йому зате грозили арештом. На його думку не може бути мира у світі так довго, поки такий великий край, як Радянщина, що творить шесту часть земної кулі, не буде належати до звязи з рештою світу.

— Згоріло 15 осіб. Англійський пасажирський літак „Сіті оф Ліверпуль", що курсував між Брюселем і Льондоном, став жертвою страшної катастрофи. Біля Діксміндену (Бельгія) в літаку вибухла пожежа. Було в ньому 12 пасажирів, які почали викидати документи, гроші й дорогоцінности. Поблизу Вуван літак упав на поле, де згоріли не тільки всі пасажири, але й пільот, телеграфіст і механік, разом 15 осіб. Між пасажирами були чотири жінки. Трупів, спалених на вуголь, годі розпізнати. Стверджено, що в апараті, коли находився над Діксминденом, скоїлася експльозія з невідомої причини. 14 осіб було народности англійської, одна бельгійської.

— Пригадка. Пригадуємо отсим, що **Загальні Збори Українського Т-ва Допомоги Інвалідам у Львові,** відбудуться в **суботу,** дня 1. квітня 1933 р. в год. 17-тій (5-тій попол.) в домівці „Українська Бесіда", вул. Рутовського 22. Усіх членів Т-ва просимо явитись. — **Головна Рада УКТОДІ.**

— Концерт у Станиславові. Мужеський хор „Думка" в Станиславові дає в суботу, 1. квітня ц. р. концерт з програмою зложеною з композицій Колеси, Кошиця, Лисенка, Людкевича і Стеценка, крім того Шуберта та Інґета. Диригент Л. Крушельницький, фортепяновий супровід обняла проф. Ліськевичівна.

— Концерт Марії Сокіл та М. Голинського у Перемишлі відбудеться в суботу 1. квітня в салі „Робітничого Дому"; при фортепяні А. Рудницький.

— Не „концесія" лише „концепція". — Така друкарська помилка трапилась у цьому числі „Діла", у статті І. Кедрина п. н. „В обіймах Совітів". Має бути (друге речення): „не станемо вдаватися в аналізу риського миру з погляду державницьких польських концепцій". — Як зміняє сенс речення злучення двох окремих слів, цього доказала друкарська помилка у вчорашній статті того самого автора п. н. „Польща і протисовітський бльок великодержав". Замісць: „той нездоровий і творчий" (щось нездорове не може бути творчим!) має бути: „Той не здоровий і творчий, але односторонній і безплідний еґоїзм..."

—o—

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „ЖАБУРИННЯ", музична комедія *Лужницького-Балтаровича* на 6 дій.

Ті, що бачили вдруге виставу цієї комедії, могли з приємністю ствердити, що коли рівняти її з премієрою, поступ був замітний під кожним оглядом. Автори навчені досвідом значно скоротили текст песи, щоби не томити слухачів і зосередити враження тільки на головніших її моментах. Замітне теж було покращання гри артистів, що легко пояснити при другій виставі. Хто зна, чи у тенденції скорочування песи автори не пішли подекуди трохи за далеко.

Такий рід пес як „Жабуриння", що належать більше до ревій, як до чисто драматичної літератури, вишліфовують на чужині автори спільно із режисером, директором театру та артистами довгими пробами та експериментами. Якби наші обставини дозволяли на таку підготовку, то з „Жабуриння" можна би зробити видовище без закиду, головно, якби збагатити її дотепами. При цій праці можна би теж песу очистити з непотрібних нелітературних вульґаризмів і провінціялізмів, що вражають сям-там чутливіші вуха.

Головно треба згадати природну та свобідну гру п-ні Свірської, зі сильним і приємним голосом, прегарну креацію п-ні Сорокової, далі гру Сороки, Ольського та Стерпака. Із танцюристок головну увагу звертала п-на Нижанковська, подобалась публиці її румба з п-ною Федорчаківною і весь танець ліхтарень. Малі жаби скакали ще зручніше як на першій виставі. *м. р.*

—o—

Куток мови.

Замісць: Европа а Китай (польонізм), треба Европа і Китай; „а" має у нас значіння „але", нпр.: великий, а дурний.

Зам.: більше живою, більше широю (москалізми), треба: **живішою, ширшою**; те саме з третім ступнем: зам. найбільше цікавою, треба: **найцікавішою.**

Зам.: рівнож (поль.), треба: також, **теж.**

Зам.: можність (поль.), треба: **можливість, змога, спромога.** Нпр.: Товариство має можність заснувати філію, треба: має можливість або змогу, відповідно до значіння, чи це справа теоретичної можливости, чи засобів (спромоги) товариства.

Зам.: буде міг, будуть могли треба: **могтиме, зможе, зможуть.**

Господарський огляд.

Зміна на становищі адміністраційного директора концерну „Малопольска“.

ДЕЯКІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НОВОГО ДИРЕКТОРА.

В останніх часах зайшла зміна на становищі адміністраційного директора в концерні „Малопольска“. На це важне і відповідальне становище призначили п. д-ра Юрія Козіцкого. Ніє є він новою людиною у нафтовім промислі, але від літ з малими перервами стрічали ми п. д-ра Козіцкого на ріжних відповідальних становищах у тій промисловій ділянці.

Уроджений у 1890 р. в Тернополі, здав іспит зрілости в Коломиї, відтак студіював механіку і хемію на львівськім і ціріхськім університеті, а докторат осягнув на університеті у Грацу.

Скінчивши високі школи починає успішно працювати в краєвім промислі, займаючи щораз то поважніші функції, а саме, в 1913 р. стає інжиніром руху в „Польміні“, відтак у літах 1917—1919 працює в Товаристві Mac Garvey в Маріямпольськім Глиннику. За спеціяльні організаційні здібности д-ра Козіцкого призначує його в 1919 році б. міністр скарбу д-р Білінскі начальним директором „Польміну“. Тут проявив він себе здібним спеціялістом і добрим організатором нафтового промислу

У роках 1924 і 1925 працює д-р Козіцкі — покидаючи тимчасово професійне заняття — науково в лябораторії проф. Пілята на Політехніці у Львові. В році 1926 призначений директором Акційної Спілки „Нафта“ в Дрогобичі, працює на цім становищі аж до фузії цієї спілки з концерном „Малопольска“, а по фузії займає становище члена дирекції „Малопольска“ з осідком в Дрогобичі, на якім залишався досі і заслужився для нафтового промислу і для дрогобицької суспільности. За признання цих заслуг став членом міської ради та членом воєвідського виділу.

На вільне місце адміністраційного директора покликали тепер п. д-ра Козіцкого. Велике фахове знання, великі особисті прикмети, непересічна здібність, яку виявив у дотеперішній своїй праці у нафтовім промислі повинні бути запорукою, що буде він відповідною людиною на відповіднім місці і що висліди його праці будуть відповідати сподіванням, покладених на нього.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Ілько Борщак: ШЕВЧЕНКО У ФРАНЦІЇ. Нарис із сторії французько-українських взаємин. Львів 1933. Ст. 56. Наук. Тов. ім. Шевченка. Праці Комісії Шевченкознавства. Випуск II.

Архип Степун: БАНДИТИ. Комедія на 2 дії, зі співами. Рогатин 1933. В-во „Сині Дзвіночки“. Ст. 23.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ПРАВО, орган Союзу Українських Адвокатів і Товариства Українських Правників. Річник VI. Ч. 1. Березень 1933. Під начальним редаґуванням д-ра К. Левицького. Зміст: Д-р Ю. С. Заяць: Послідовности конкордатів; К. Л.: Право про Товариства; Д-р І. Кміцикевич: Судова гіпотека; Л. Г.: До 10-літнього ювилею С.У.А.; Начальна Адвокатська Рада; З життя нашої адвокатури; Загальні Збори С.У.А.; Бібліографія; Оречення Найвищого Суду; Оголошення. Адреса Редакції і Адміністрації: Львів, Ринок ч. 43, 1. пов.

СОЦІЯЛЬ-ДЕМОКРАТ, орган закорд. організації УСДРП. Подєбради, березень 1933. ч. 12. Зміст: 1. На пятьдесяті роковини смерти Карла Маркса. 2. П. Феденко. Голодний комунізм. 3. І. Мазепа. Марксизм і форми соціялістичного руху на Україні. 4. О. І. Бочковський: Сучасна кріза та суспільна патольоґія.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО, ілюстрований місячник. Ч. 3. Львів, 12. березня.

ЖУРНАЛ ШКІЛЬНОГО ЛИСТУВАННЯ, українського технічно-господарського навчання при У. Г. А. Подєбради, березень 1933. ч. 11.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах зол. 8.88 і пів.

Золото: Доляри 9.10, дукат 84.75, корони 38.00, франки 36.70.

Срібло: Корони 0.30, фльорени 0.75, рублі 1.30.

Акції.

Банк Польський 76 і одна четверта, 76 і пів.

Варшавська біржа.

Валюти і девізи.

Бельгія 124.50, 124.81, 124.19, Данціґ 174.36, 174.81, 173.97, Голяндія 359.85, 360.75, 358.95, Льондон 30.52, 30.53, 30.68, 30.38, Нюйорк чеки 8.92, 8.94, 8.90, Нюйорк кабель 8.927, 8.947, 8.907, Париж 35.07, 35.16, 34.98, Швайцарія 172.25, 172.68, 171.82, Італія 45.90, 46.13, 45.67, Берлін 212.90.

ЗБІЖЕ.

за 100 кг. льоко стація надання парітас 200 км. Ціни ринкові	золотих	
	від	до
Пшениця двірська	32·50	33·30
Пшениця збірна	29·75	30·25
Жито одноціле	16·—	16·25
Жито збірне	15·25	15·50
Ячмінь двірський одноцілий	14·—	14·50
Ячмінь на мливо	12·25	12·50
Овес галицький	13·75	14·25
Овес замоклий	11·75	12·25
Кукурудза краєва	16·50	17·—
Бараболя промисл.	3·—	3·20
Фасоля біла	17·—	20·—
Фасоля колірова	14·—	15·—
Фасоля краса (з мішком)	17·—	18·—
Горох пів-Вікторія	19·—	21·—
Горох полевий	14·—	16·—
Бобик	12·—	12·50
Вика чорна	11·50	12·—
Вика сіра	9·50	10·—
Сіно солодке прасов.	6·50	7·50
Солома прасована	4·50	5·—
Гречка	11·50	12·—
Льон	37·—	39·—
Лубін синій	9·25	9·50
Ріпак озимий	40·—	42·—
Висівки житні	6·75	7·—
Висівки пшеничні	6·75	7·—
Крупи гречані 50 проц. пол.	32·—	34·—
Просо краєве	14·50	15·—
Макухи льняні	17·—	18·—
Конюшина червона звичайна	85·—	90·—
Мак синій	180·—	190·—
Мак сивий	160·—	170·—
100 кг. льоко вагон Львів	**від**	**до**
Пшениця двірська	34·—	34·50
Пшениця збірна	31·25	31·75
Жито одноціле	17·50	17·75
Жито збірне	16·75	17·—
Ячмінь на мливо	14·25	14·50
Овес збірний	15·25	15·75
Мука пшен. люксусова	61·—	62·—
Мука пшен. 65 проц.	46·—	47·—
Мука житня тип урядовий	34·—	34·50
Висівки житні	7·—	7·25
Висівки пшеничні	8·50	9·—
Крупи ячмінні грубші	24·—	26·—
Пшоно ч. 1	38·—	40·—
Пенцак ч. 10	28·—	30·—
Сіно солодке краєве прас.	7·50	8·50

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 30. III. год. 7.30 веч. „Цезар і Клеопатра“.

Пятниця, 31. III. год. 7.30 веч. „Фройляйн Доктор“ песа Й. Тепи (премієра).

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 30. III. год. 7.30 веч. „Мадмоазель“.

Пятниця, 31. III. год. 7.30 веч. „Мадмуазель“.

Кіна.

АДРІЯ: „Морський вовк“. Серед граду дискавок.
АПОЛЬО: „Всім вільно кохати“.
АТЛЯНТИК: „10-ий любко“ (Анні Ондра).
КАСІНО: „Люди в готелі“ (Вікі Баум).
КОЛІСЕЙ: „Сльози 20-літньої“, ревія „Фіговий листок“.
КОПЕРНИК: „Галька“.
МАРУСЕНЬКА: „У тіні хреста“ (Неронів цирк).
МІРАЖ: „Доктор Джекиль і містер Гайд“.
ОАЗА: „Добродій людства“ та ревія.
ПАЛЯС: „Слідство“.
ПАН: „Лідівка хоче розвестися“ й ревія.
ПАСАЖ: „Прерії в полумі“.
ПРОМІНЬ: „Король Парижа“, „Веселий вдовець“.
СТИЛЕВЕ: „Грішниця без вини“ і ревія „Грунт то політика“.
УТІХА: „Рішаюча ніч“ і ревія.
ХИМЕРА: „Бльонд Венус“ (Марлена Дітріх).

Закордонне радіо.

Четвер, 30. березня 1933.

Кенігсберг (217,1) 16.30 Концерт, 20.30 Танці та пісні 5-х століть. **Братислава** (279,3) 12.30 Концерт, 18.15 Скрипка. **Міляно** (331.4) 21.00 Опера. **Брно** (341.7) 19.30 „Марек Мор“ оп. **Штутгарт** (360.6) 10.10 Пісні. **Гельсінгфорс** (368,1) 18.40 19.05 Спів. **Ляйпціґ** (389,6) 19.30 Бетовенова симфонія ч. 9., **Рим** (441.2) 20.45 Опера, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 15.45 Арії, пісні, **Рига** (525) 20.20 Лотиські пісні, **Мінхен**(532,9) 19.35 „Цирульник із Багдаду“ ком. опера Корнеліюса, **Харків** (937,5) 9.00 Оп. і балетова музика, 10.00 Концерт для дітей, 13.50 Український концерт. 15.10 Тріо, 18.10 Солісти, 19.00 Концерт із театру „Березіль“, **Москва** (1000) 10.00 „Періколя“ оп. Офенбаха (Досв. 720 м.).

Пятниця, 31. березня 1933.

Кенігсберг (217,1) 18.55 „Еспанія в пісні й танку“, 20.45 Симф. концерт, **Братислава** (279.3) 18.05 Фортепян, **Міляно** (331.4) 21.00 Концерт, **Брно** (341.7) 19.25 Фр. пісні, **Штутгарт** (360,6) 10.45 Пісні, 12.00 Марші, вальси, 19.20 Нар. пісні, **Берлін** (419) 17.40 Муз. авд. для дітей, 21.35 Брамсові пісні, **Білгород** (429.7) 20.00 Нар. пісні, **Бероміністер** (429,4) 19.20 Йоллери, 20.00 „Дон Карльос“ оп. Верді, **Прага** (488,6) 17.05, 21.00 Концерт, **Відень** (518,1) 16.40 Капеля, 20.00 Концерт, **Будапешт** (550.5) 12.05 17.30 Орхестра, 19.30 Опера, **Харків** (937,5) 9.00 Пісні, 10.00, 15.10, 18.10, 19.00 Концерт, 10.30 Комедія.

Львівське радіо.

Четвер, 30. березня 1933.

12.10, 15.30, 16.15, 17.00 Грамофон, 12.35 Шк. концерт, 15.25 Збіжева біржа, 16.00 Жіночі часописи, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Утопії в Зл. Державах, 18.00 Для матуристів: „Історія“, 18.25 Легка й танк. музика, 19.30 „Олімпійський диск“ фейл., 19.45 Концерт (орхестра, спів), Спортові вісти, 21.30 Місто Санта Круз, 22.15 „Кохання“ ревія, 23.25 Танк. музика.

Пятниця, 31. березня 1933.

12.10, 15.50 Грамофон, 16.20 Для матуристів: „Історія“, 18.00 „Виспянський“, 16.40 „30 літ праці Марконія“, 17.00 Скрипка (Карін Росандер), 18.25 Концерт, 19.00 Фейл.: „Батько короля Івана“, 19.30 Фейл. „Я купець“, 20.00 Муз. балачка, 20.15 Симфон. концерт, 22.40 Спорт.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КРУЖКА РІДНОЇ ШКОЛИ ІМ. КНЯЗЯ ЛЬВА У ЛЬВОВІ.

Згідно з постановами §§ 23 і 26 статуту відбудуться Загальні Збори Кружка Рідної Школи ім. Князя Льва у Львові **в неділю, дня 9. квітня 1933 р. в год. 5. пополудні** у Львові в домівці при вул. Крупярській ч. 15, з таким денним порядком: 1) Отворення Зборів. 2) Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів Кружка. 3) Звіт про стан Кружка за останній діловий рік. 4) Вибір Голови Кружка, Старшини й Контрольної Комісії та відпоручників на Загальний Зїзд Рідної Школи (§ 48) і на Загальні Збори Повітового Союзу Кружків (§ 39). 5) Внески. — Якщо в означеному часі не зібралось би статутом передбачене число членів, що територіяльно належать до Кружка Рідної Школи ім. Князя Льва у Львові, тоді годину пізніше відбудуться Загальні Збори Кружка в тій самій домівці і з тим самим денним порядком без огляду на скількість присутніх членів.

Загальними Зборами проводить відпоручник Головної Управи Рідної Школи.

Головна Управа Рідної Школи.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.